

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására Fejérmegyei Napló cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolvas szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jókai-utca 10.
Egyes számok kaphatók: Rotter Izsák és Weisz Herman tőzsdéjében.

Egy kis jogos reakció.

Legujabban, hogy a keresztény restauráció éledező szele kezdi életre hívni a keresztény nép öntudatát, különösen, hogy a nép a szédelgésektől menekülő szövetkezeteket alkot a saját védelmére és anyagi támogatására, százféle vád zúdul ezen údvös mozgalom ellen. Egyik felekezeti harcot, a másik reakciót kiabál, s már olyan is akad, a ki e mozgalomtól magát a kereskedelmet félti. Van egy harmadik specialitás, a mely a távol jövőben az ipar érdekeit sejtő veszélyeztetve.

Adná az Isten, hogy a sejtelen valóra váljon, ne a távol, hanem a közel jövőben, nem a veszélyben, mert az be nem következik, hanem a tevékenységben, mely a társadalomnak ezen irányban is fontos és hasznos eredményeket hoz. Valóban a keresztény szövetkezeti mozgalom nem állhat és nem fog megállni a fogyasztás és hitelszövetkezetek mai kezdő lépésénél, hanem tekintve a célt, melyet maga előtt lát, tudniillik a népek jólétét, szellemi és anyagi erejének fejlesztését, minden alkalmas módot megkeres, melylyel ezen igazi keresztény és emberszerető cél megközelíthető.

Épen a fogyasztási szövetkezetek kezelése utalja arra a szélesebben látó vezetőket, hogy az ipar terén is észrevegyék a szédelgést. Az ugynevezett „ipar“, mely

szóval ma majdnem kizárólagosan a gyári kikészítést szokták érteni, sohasem, vagy csak nagyon ritkán dolgozik azért, hogy jót adjon, s az „ipar“ helyes fejlesztésére törjön, hanem dolgozik önmagának leleményességgel, kiploliturozott felületességgel, dolgozik nagyban, rohamosan s így olcsón is, a miből azonban sem az iparnak, sem a fogyasztónak valódi előnye nincs, de annál több: a gyárosnak, ki egy ügyes fogással, eredeti invencióval a külsőségekben, hogy helyesen szóljunk, „meglepi“ a nem gondolkodó közönséget. Sokszor egy „krikri“ vagy más haszontalanság által milliókhoz jut, aztán üsse patvar az „ipart“!

A divat is óriási hasznot hajt az irreális iparnak s óriási kárt a fogyasztónak az által, hogy határozottan könnyelművé, sokszor gyermekké s néha majommá teszi az embert. Pedig ha e században nem szokásos komolysággal gondolkozunk, tudnunk kellene, hogy az emberi erkölcsök patriarchális puritánságának vas erze van, melyet a rozsdá ellen nem ártana védeni. Szép színe van annak a rozsdának, jó is egyre másra a vasoxid, de csak ócska vasból szokás előállítani. Mi pedig nem óhajtjuk, hogy a nép erkölcsét ily divatrozsdá emészse, mert az nem ócska vas, hanem a nemzet testének szilárdsága. De nem csak az új irány jogosult, hanem a kisiparnak a nagy iparral leendő szembeállítás is szükséges. Ez ellen a látma!

Ez a reakció! A nagy ipar a kisipar tönkretétele által lett urra. Megvolt hozzá a szükséges ereje. de még azon túl is. Mert hiszen hogy is versenyezhetne a szegény falusi kovács a Ganz gyárral, vagy a fazekas a Zsolnayékkal? Nincs tehát ok a félelemre épen a hatalmas ellentél részéről, a ki teremtetten a hozzá nagyon is vékonypénzü kisipart. Es ha a kisipar reménykedik, hogy a gyári ipar ellen sikeresen operálhat, ez Góliát és Dávid példája szerint csak is a feltűjt. hivalkodó gyáripar ellen fog sikerülni. mincképpen lesz a haszna: tenni tisztul a levegő, lenn pedig erőre jut a gyenge kisipar.

Sőt ennél tovább szándékozik menni a keresztény restauráció. A háziipar köré akar visszavonni sok oly dolgot, mely kisiparilag, sőt némelyike gyáriilag kezeltek. A Jaquard-gép igen szépen fölfér a falusi szövöszék tetejébe; a kivarrók, ha nem is 130 tüvel, de igen szépen működnek, ha egyszerű lányka keze hajtja is és a jó Heilmann fetter nem fordul meg sirjában. Ha Arras tudott gobelineket készíteni, mért ne értené ahhoz, vagy legalább a savounerie-hez úgy a magyar alföldi, mint a német alföldi női kéz? Mi kifogás tehető az ellen, ha a magyar rokka helyébe a Mule-Jenny lép az egyszerű kendertermelő téli szobájába, s a mit fonásban végzett ötven lőereji gép, ugyancsak elvégzi kétszáz ember télen,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Néma bánat . . .

Néma bánat a bánatom,
Szavakba már nem foglalom;
Csendes nyugvás után vágyom,
Panasz nem ül már ajkamon.

Derült arcom el nem árul
S nem is gondolja senkiséim,
Hogy szívemet bú emészti
S az örli ifju életem.

Bánat! Végezd gyilkos munkád:
Bánattal öld meg a szívem!
Szenvedésem nem érzi más,
Nincs ki szeretne már híven.

Néma az ajk, néma a lant,
Egyik sem zeng szerelmi dalt;
Pedig egykor, nem is régen,
Bánatomban az vigasztalt.

Kerényi Bódog.

A csattanós toaszt.

Irta: Aggteleki (Ullein) Ferencz.

(Folytatás és vége.)

A hivatalos zár alatt levő ősi bicakot azonban nem adhatta oda, miután műkies és erekiye, hanem annak miniatour-másolatát szives rendelkezésemre bocsátja. Es ezzel átadta körömtisztító zsebkését.

— Köszönöm uram! — mondtam hami-ittatlan párizsi udvariassággal — ezzel az izével nem lehet bikát ölni.

— Ha uraságod bikát akar ölni, akkor forduljon Fűrész Lajoshoz, annak olyan egy nyársa van, hogy még a bika is felbődül bele, mikor belé: zurja.

Ezt a tanácsot elfogadtam. Azonnal felültem egy fehérvári villamosra és rohantam Fűrész Lajoshoz. Amint leszállok, hát majd föltaszitom az öreg Ábrahámot.

— Hát magát mi ördög hordja az utamba? — Förmédtem rá. — Hisz még nem járt le a váltóm, mit alkalmatlankodik a lábam alatt?

— Bocsánat oram! — mondá az öreg meglepődötten — özet után medjek. Es ön, ha szabad kherdenem?

Elmondtam neki röviden, hogy mi járatban vagyok.

— Dumbájt! — mondá az öreg. — A moga fajtáju emberek mindig ész nélkül rohannak a világba. Michsóda özetbeli haszna lesz moghának, ha azt az óraságot megöli?

Becsukják és még csak egy tauzenter sem nyomja markhát. Adhok én annál jobb tanácsot. Tudja, hodj én a phofonokból egy kis vadjont szereztem már. Ein echter phofonszak-értő vadjok. Ha a törvény-zébké a phofon hatását akarják tanulmányozni, mindig engemet használnak modelnak. Ha az ember khépes tele földagad, legföhébb ráfogjuk, hodj fogfájásunk van. Ot florintért mindig phofon vághat az ur.

Tessék elhinni, hogy ha lett volna nálam öt forint, azonnal phofon vágtam volna ezt a gazembert, már csak azért is, hogy elmondhassam, miszerint én is vágtam már phofon valakit, másodsor, mert biztos voltam benne, hogy ez a kötni való kaftános nem adja vissza a kölesönt, harmadsor, mert újságírói szempontból haszonnal járt volna, a mennyiben le tudtam volna csillapítani a hirszonjas szerkesztő torkát.

— És mi volna az ön terve? — Kérdém.

— Egyszerű. Khimegyek önnel Sz . . . ra és provokálni fogok az ur, a ki önth meg-ütötte. Meg akarom sérteni.

— De hisz oly jó, becsületes arca van önnek — mondtam nem minden gúny nélkül — hogy a tréfás oldaláról fogják önt elbirálni és megjegyzéseit nem veszik komolyan.

— Mit bücsühületes? Az khüne csak, hodj nekem bücsületes mondjon. Engemhet nem lehet büntethés nélkül megsérteni. Rögthön van edj rágalmazási phór a nyókhába.

— Jó, jó, de mihasznóm nekem abból, ha ön szemtelenkedni fog?

olcsón, mert nincs egyéb dolga, pedig szívesen dolgoznék, ha tudna. Hát mondjunk-e még száz iparágat, mely a föld népének és, jogos tulajdona volt, míg a gyári ipar el nem vette tőle? Nem azért, mert jobbat készítené, hanem, mert gyorsasága által megelőzte a föld fiát a szövetkezésben. Mert mi a gyári ipar? A fizikai kis ipar-erőknek egyesítése. Mi a szövetkezet? Ugyanaz. Csakhogy míg ott az erők egyesítenek egy vagy kevesek meghizlálására, itt a kicsinyek, a szegények állnak össze a mindennapi kenyér közös beszerzésére. Nem az ipar ellen való támadás ez, sőt az iparnak szeretete, felkarolása. Az ipar marad, csak majd az változik, aki azt eddig monopoliumának tekintette. A szédelgő nagytőke, mint nagy erő helyébe kell jutni egy másik nagy erőnek, mely nem szédeleg, mely nem árt ezereknek, mert hiszen éppen azon ezerekből állt össze.

A mi hírünk.

Lassanként kezd Székelyvár városa hírnévre vergődni. Alig vesszük észre s ime arra ébredünk, hogy az egész ország lassanként felénk fordítja lejtét. A fővárosi lapok már-már megszokják, hogy városunknak állandó rovatot nyissanak, nem a dicsőségünknek, hanem a nap-nap után megújuló botrányoknak. Öngyilkosság majd minden napra esik, ha az nincs, sietnek egy hasfelmetszéssel, lebunkózással stb. élelteni a rovatot. Utóvégre a közönség is megújítja az egyformaságot s több figyelmet sem fordít majd azokra a hősökre, a kik maguk élete ellen fordítják a fegyvert. Tarkítják az események sorrendjét a rablások, sikkasztások, nem is szólván a kisebb kaliberű lopásokról, a melyek szót sem érdemelnek. Ott volt aztán egy eset, alig feleltük némileg, felbukkant öröki ur a becsületeseknek hitt emberek köznapi sorából, mint hitvány rongyot darabokra tépve a jó hírnevet, a tiszteletet, a becsületet s lett belőle olyan ember, a kiről ismét sok szó esik. Becsületével ugyan sohasem tudott volna ily magas piedesztálra emelkedni.

Egy szóval a chronique scandaleuse rovatában hatalmas rekordot értünk el.

Azt hisszük azonban, hogy az intéző körök nem óhajják, hogy ez a szomorú nevezetesség

— Nodjshertü! Fognak nekem edj phofon adni.

— És?

— És? — Fogok érte öt florin khapni, möghával phedig gollegu lessek.

Oly arczánal vigyorgás kíséretében tette ezen megjegyzését, hogy kénytelen voltam egy kapu alá beszélni és itt négy szemkötőt egy hatalmas pofonnal honoráltam.

— Ez csak öt florin! — Mondá utánozhatlan szemtelenséggel.

— Négy szemkötőt történt. — Mondám.

— Igen, csak hodj ön gavallér és nem fog thagadni.

Izraelnek igaza volt. Ez a gazember gyengo oldalomon talált.

— Lesz szives az öt florin megfizetni?

— Nincs nálam pénz!

— Macht nix. Van nálam egy vexli. Thessék aláírni.

— Akkor legyen tiz! — mondám és ugy pofon tereztetem, hogy magam is visszatartottam bele.

Bementünk egy fűszerkereskedésbe és ott aláírtam a váltót.

— Lássa khérem, idj lehet edj vagyont összeszerezni. Mäskor is legyen szherencém!

Ez a gazember elérte a célját. Hatalmasan becsapott. De most már kétszeres elhatározással siettem Fűrész Lajost fölkereani.

állandó legyen. Talán a város becsületére féltékenyekdök követelhetik, hogy valami uton módon ezeknek a foltoknak vége is szakadjon.

Halljunk, hogy a kölcsönös népségélyző-egylet nem határozott még Böröndi ur sorázt illetőleg, de hallunk hangokat, a melyek nem idegenkednek az eszmétől: hogy hagyjuk futni a szegényt, elég neki, a mit eddig kapott, elvesztette vagyona egészét, elvesztette a becsületét és a becsületét, el a család széplőtelenné hitt jó hírnevét. Az igaz, hogy ez nagy büntetés, elég arra, hogy egy embert a földön a megsemmisülés felé kergessen. De itt az intéző körökre az is vár, hogy példát állítsanak a világ elé. Mit gondol a kölcsönös népségélyző-egylet választmánya, hogyan vélekednek majd azok a kis bünösök, a kik ebben a nyomorult szük világban, talán többé-kevésbé megmagyarazható okokból is, a más vagyonához nyulnak s azok kénytelenek a börtön nyirkos falai között elmélkedni arról, hogy Isten és ember törvénye, miszerint a máséhoz nyulni nem szabad. Mit fognak gondolni azok a kis bünösök, ha hallják, hogy egy jómódu ember, a kinek a fizetése és mellékjévedelme legalább is 4000 koronára rugtak, hogy az az ember, még ezzel sem elégedett meg, hanem költséges passziói fedezésére, hogy a szőlleje szebben legyen berendezve, hogy pinceszében finomabb borok legyenek, hogy ott néha-néha elegáns társaság jól érezhesse magát, hogy az ember ily passziókért százakat károsított, lopott meg? És most erre az emberre azt mondják: hagyjuk futni, elég neki a bünhődés. Vajjon ki fogja-e elgíteni a közvéleményt, ha a kenyér- és becsületvesztésen kívül egyéb büntetés nem jár ki neki? Tessék megbüntetni őt ép ugy, mint a többi bünöket -zokták. Követeli ezt az igazság, követeli az a szerencsétlen körülmény, hogy városunkban a bünönek s botrányok gomba módra szaporodnak. Épen a nagy eseményeknél nem szabad tehát szemet hunyjni.

Ha ehhez a szomorú eseményhez egyéb gondolatokat is fűzünk, egy kissé furcsa világításban áll előtünk s az egész közvélemény előtt az az ellenörzés, a melyet a kölcsönös népségélyző-egylet számadásának vizsgálói eddig tanusítottak. Milyen lehetett ott az ellenörzés, a hol éveken keresztül, sőt talán évtizeden is túl ily visszaélések fordulhattak elő? Nem szokás ott mindent részletesen megvizsgálni? elég talán itt-ott stichpróbákat csinálni, s ha az vag, a többi a hivatalnok „ismert becsületességére“ bízzák, mert hiszen országvilág tudja, hogy érintetlen tiszta jellem, a kinek becsületességéhez egy folt árnya sem

Szintén leereszkedő nyájassággal fogadott; de kérésemet nem teljesítette. Az ő kése — mint mondá — csak ökörbe való és nem emberbe.

Igaza lehet neki — gondolám magamban. Ez aztán a romlatlan ambició! De azért föl-kaptam a tőkeről egyik kését és kirohantam a mézárászékból. Az egyik saroknál a feleségem állta utamat. (Gyrosposztát küldtek érte és így jött értem, ne hogy valami bolondot csináljak.) Visszahökcentem. Tetszik tudni, senkitől sem félek; de a feleségem, az tekintély előttem. Ugy állt ott, mint a kérlelhetlen végzet.

— Engemet szurj meg! — mondá harcziás pátoshosszal.

— Ez nem rossz — gondolám. Furcsa kívánság! Szurjam meg!

Én ugyan megszoktam a feleségem szavát fogadni; de hogy megszurjam, ahhoz nem volt kedvem.

— Velem vivjál párbajt! — folytatóá kérlelhetlenül.

Tessék elhinni, hogy nem vagyok gyáva; de elvem, hogy egy növel szemben bátoritanak lenni: erény. Hogy a feleségem itt a nyílt utcán páros viaskodásra szólít fel, legalább is furcsának tünt fel.

Ezalatt Fűrész uram nyakom csipett, s miután engedékenynek mutattam magamat: bátorságot vett magának arra, hogy a kést elvegye tőlem. A feleségem pedig karomba fűzte a karját és én, mint londoni nevelésű

férhet. Most a meglevő számadásokat összehasonlítják és belőlük kiténik, hogy az utóbbi hat esztendő alatt 8415 korona 66 fillér kallódott el Böröndi ur kezén. Hogyan lehet az, hogy hat esztendő alatt ugyanazt egyszer sem tették meg? Milyen ellenörzés ez, miért vannak ott az ilyen dologba laikusok, miért nem küldenek rendes szakembereket, a kiknek éles szemei pár óra alatt keresztüllátnak a szítán? Ezt, azt hisszük, az érdekelt közönség is megkövetelheti, a mely keservesen összekoporgatott filléreit hozta oda a „kis kölcsön“ kasszájába, a maga hasznára és nem hogy egy Böröndi abból urat játszék. Böröndi ur 6 év előtt is sikkasztott, de persze azt már sokkal nehezebb volna napvilágra hozni, pár évvel ezelőtt már nyomára jöttek egyes turpisságoknak, de akkor, mint mondják, Herczeg Ignác, a szerencsétlen véget ért nagykereskedő elismította a dolgot. Tehát tudtak Böröndi ur meg nem bizthatóságáról és mégis mellőzték a legszigorúbb ellenörzést, csak most a legutóbbi időben, a mikor manipulációját már egészen arczátlanul üzte, akkor vonta bele a csabába egy fiatal ember élesebb szeme. Tehát a közvélemény szavát tolmácsoljuk, mikor azt mondjuk, hogy meg kell büntetni Böröndi Bélát a büntető törvénykönyv paragrafusai alapján.

A mániává váló gyilkosságok és különösen az öngyilkosságokra vonatkozólag az a véleményünk, — a mit már egyszer, mult évben lapunk hasábjain is szóvá tettünk — hogy ennek a gomba módra szaporodó mániának a forrása nagyrészt a Krajczáros újságokban található. Tanult, sokat tapasztalt emberek osztják ebben a mi véleményünket. Azokhoz az újságokhoz ma már mindenki hozzáférhet, krajczárjával adják, a mennyit a koldusnak szoktunk adni s nem ezrek, de tizezrek találják meg bennük szellemük mindennapi táplálékát. Hiszen ezer példánynál mindenesetre többet elárusítanak belőlük. Mit olvas belőlük az a sokszor tudatlan, még többször félművelt olvasó? Botrányt, gyilkosságot, a keresztény szellemnek lábbaltiprását. Hogyan vannak leírva azok a botrányok és gyilkosságok? Nem ugy, hogy az olvasó megundorodjék tőlük, hanem mindig kedvező világításban, kiszinezve, sokszor ékes képekben megörökítve. A bünnek mindenütt okát adják s úgy tárják elé, mint természetes, a logika szabályai szerint okvetlenül következő eredményt. Itt egy kétségbeesett apa küzdött az étellel, körülötte nyomorgó, éhes gyermekei. Minek küzdjön, ott a fegyver, a mely rövid szenvedés árán minden kintől megszabadít.

gentleman engedelmekedtem és vezetni hagytam magamat.

Az „Aranyas“ ebdlőjében az én pofozkodó atyámfával találkoztam. Hozzám sietett, kezét nyujtá és engesztelő hangon mondá:

— Ne veszedék sógor! Egy pofonért nem érdemes rugdalózni. Utóvégre atyafiak közt történt és a rokonságban maradt.

Hm! — gondolám magamban, — ennek az embernek igaza van. Ez igen szép, atyafiságos elintézésé lenne a dolognak. Nagyon elvoltam érzékenyülve és meg voltam hatva. Mégis szép az az atyafiságos szeretet! Még a pofont sem engedi ki a családból. A nyakába ugrottam és fölön csókoltam. Ő visszacsókol.

— Legalább engedd majd visszaütni! — mondám, nem tudva menekülni a visszatartás gondolatától.

Erre lehajolt hozzám az orjási ember, odatartá orczás felét és egy valódi angol flegmájával mondá: Töltsd ki a kedvedet komám!

Kicsordultak a könnyeim. Dehogy tudtam volna bántani! De azért adtam a bankot.

— Nem ütlek meg — mondám az erősebb fölányével — mert kicsint nem érdemes adni, nagyon meg nem ütlek meg, mert hátha behalsz. Elvégre, megbocsátani mégis keresztényiesebb! Mégis csak szép az az atyafiságos egyetértés!

Utána egy sem következik egyéb, mint pihenés. Ott egy kétségbeesett szerelmes. Mi kényszeríti őt, hogy rágódjék továbbra is szívében a szerelem mardosó kigyója? Mily szép a halál, a mely egy pillanat alatt minden gyötretet megszüntet és édes lesz lenni megpihenni, odalenni már nem fáj semmi. Sőt a világ elismeréssel adozik, megsajnálják, megsiratják, résztvevő szavakkal fogják elbucsztatni az újságokban, lesz olyan is, a mely még a képét is kirajzolja. Ki ne emlékeznék annak a fél-eszü péklegénynek tavalyi cselekedetére, a ki már hetek előtt dicsekedett vele, hogy az ő képét is ki fogják pingálni az újságokban. Egy hét múlva rálött a kedvesére, aztán magára s vatra a tömeg bámulatát hősietet felett, a mi nem is maradt el. A harmadik sikkaszt, rabol. Az újságok leírják úgy, mint a nyomor természetesen következőjét. A törvénytörési tárgyalások hasábos tudósításokat hoznak egyes gonosztevők cselekedeteiről. A ki elolvassa a tárgyalások lefolyását, akár a legkörmönfontabb gonoszságok ismeretére is eljut. Az újságoknak, ha ilyenekkel foglalkoznak, nagyrészt nem jut eszükbe, hogy a rosszat elítélő szóval illessék. Letárgyalják úgy, a mint van és nem fordítanak rá gondot, hogy az olvasóval azt meg kell utáltatni. De hogyan is várhatná az ember ezt olyan írótól, a kiknek nagyrésze telítve van a modern filozófia azon álláspontjával, mely a szabad-akarattól föltétlenül tagadja s mindent az átöröklés és a körülmények kényszerítő behatásának tud be.

Ha tavasszal a gyümölcs érni kezd, ha langy eső után gombákat árulnak a piacon, városunk főorvosa hivatalos asszisztenciával kivonul s az éretlen gyümölcsöt, a bolondgombákat irgalom nélkül elkoboztatja, a könnyelmű árusítókat nemcsak készletüktől fosztja meg, hanem meg is bünteteti. Miféle viszásság az, mely csak a test ellenségeit talál a mi városunk igen tisztelt hatósága abban, hogy hírnök rövid idő alatt az egész országot bejárja. Talán ideje, sőt szükséges is volna már a gyors és erélyes intézkedésnek.

UJDONSÁGOK.

— **Közgyűlés.** A tóvárosi fiók kath. kör folyó hó 24-én tartotta évi közgyűlését, a melynek lefolyását röviden a következőkben ismertettük: **Krensz Ignác** kanonok elnöki megnyitói beszédében az embernek rendeltetését, végcélját fejtegette. A letint század hibáit, félszeregeit, bűneit és társadalmi bajait festette élénk színekkel. Különösen a már-már divattá lett öngyilkosságról és párbajról beszélt hosszasan. A népies modorban tartott és a közéletből vett példákkal fűszerezett beszédet a nagy számban egybegyűlt hallgatóság mindvégig élénk figyelemmel kísérte. A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után **Nagy József** titkár tette meg évi jelentését, amelyből a következőket emeljük ki: A kör tartott a múlt évben 4 választmányi ülést; tartott 13 felolvasást. Szolgáltattott 2 szentmisét, egyet Szent László, a kör védőszentjének ünnepén a kör élő tagjaiért, a másikat a közgyűlés napján a kör meghalt tagjaiért. Gondoskodott a kör vezetősége a kör tagjai részére jó és olcsó naptárakról. A kört a budapesti kath. nagyszámú 6 tagja képviselte. A kör tagjainak száma 180. Van 320 kötetből álló könyvtára, melyet a kör tagjai szorgalmasan használnak. Vagyona volt 642 kor. 96 fillér, kiadása 228 kor. 90 fillér. Elnöklő kanonok ur most is 100 koronát adott a kör céljaira. Végül a tisztújítás tartott meg. Az elnök befejező beszéde után a közgyűlés a szeretett elnök életével szétoszlott.

— **Főigazgatói látogatás.** **Spitkó** Lajos tanterületi főigazgató a hét folyamán meglátogatta a nagynevű ciszterci-rend helybeli főgimnáziumának egyes osztályait s mint mindig, ez alkalommal is a legnagyobb elismerését fejezte ki a tapasztalt előmenetel fölött. A vallásos és hazafias nevelés különben is mindenkor szép vonása volt eme jeles Rend minden egyes tagjának.

— **Öngyilkosság.** Az istentelenség rettenetes korszakát éljük! Az Istenben való bizalom kieszik a keblekből, ma-holnap nem lesz szeretet a szívekben, általános a nemtörődömség a hit és vallás-erkölcsök iránt. Ez a korrupció fundamentuma! Ennek a korrupciónak gyászos példái hevernek előttünk napról-napra. Ma egy családos apa elméjét vonja be sötét látványával az örület démona, holnap egy szerelmes párra nehezedik dölmsúlylyal, lelki beteggé teszi őket, fegyvert kényszerít kezökbe, hogy öndületüket vegyék el. Így megy ez rövid időközökben, ifjú és agg, férfi és nő, rend és rangkülömbőség nélkül menekülnek az élet elől a halálba. S ezek az esetek a kor jelenségei. Kell, hogy üztadatlant, ész nélküli cselekedet legyen az öngyilkosság, mert hisz képzelnem sem lehet, hogy a ki teljes életében hitt a felettünk örökös láthatatlan erőben, a ki hitte Isten lételet, a ki hitt a tulvilági életben, az ne rettent volna s ne rettenne vissza az utolsó pillanatban a halál gondolatától. Józan elmében nem szülemlik meg az öngyilkosság gondolata, ellenkezik az a hit, erkölcs s a józan gondolkodás szülte törvényekkel. Ismét előttünk fekszik egy hulla. Tegnap még köztünk járt **Felső Vincze**, mint józaváló hű szolgája gazdájának s ma már átlött halántékkal két méteres fagyos föld takarja mint öngyilkost. **Felső Vincze** mult év augusztus havában került **Trummer** Sándor kávéház tulajdonos **Kossuth-utcai kávéházába** mint tízi-legény. A Zala megyei **Jakabfa** község volt szülőfaluja, ahol lakó nővérével állandó levelezésben volt. A még 28 éves legényt gazdája mint csendes, szorgalmas, kötelességtudó embernek ismerte s úgy gazdája, mint az üzlet személyzete s ismerősei is kedvelték a rokonszenves fiatal embert. Tagnap reggel a kávéházban szolgálati kötelességet teljesítette s aztán revolverét magához véve eltávozott hazulról. **Szabó József** Széchenyi-utca 56. szám alatt lakó iskoláshírnök tegnap délelőtt 11 és 12 óra között lélekszakadva sietett a városházára bejelenteni, hogy a sóstói hosszú-sétányon egy ur meglötte magát. **Reis István** rőkapitány dr. **Bierbauer** Viktor főorvossal a helyszínére sietett s a **Vörösmarty-térről** vezetve bejártattól a sétány negyedik padjánál fektet két élettelenül az öngyilkos. Mellette fektet egy hatlövetű revolver két tölténnyel, melyek közül az egyikből a lövedék hiányzott. A lövedék a bal halantékon hatolt a fejbe s a jobb fül mellett jött ki. Zsebében egy levél volt, melyet nővére intézett hozzá **Jakabfáról**. Az öngyilkos levelet vagy egyéb írást nem hagyott hátra. Tettének oka ismeretlen. A hulla a régi városi kórház hullatérnébe szállítottott, a honnan ma délután temették el.

— **Iskolaszéki ülés.** Csütörtökön délután az iskolaszék újra ülést tartott, a főtárgy ismét a helyettesítés régi kérdése volt. Fesztetich **Bennó** gróf ugyanis helyesleg jóváhagyta átiratában az iskolaszéknek ezen tárgyban hozott határozatát. Azonban az ügyet előbbre nem vitte, mert a helyettesítés módjára néve czélszerű modus vivendi így sem állt elő s az igazgató ezután is kénytelen lesz, ha kell, a

zámolj-utczára a tóvárosi iskolából helyettesítendőt rendelni, a mi a tanügynek kárára válik, valamint a tanítóknak is állandó sérelme leand. Természetes, hogy újabb vita fejlődött ki e tárgy körül. **Kuthy József** dr. egy azükebb körü bizottság kiküldését kérte, hogy az véleményét nadjon egy második helyettesítő állás szervezésére néve. Göbel igazgató szintén kéri a kérdés precizirozását, mert, a mint kénytelen kimondani, e rendelkezés a tanítóknak állandó sérelmöt képezi, és ő kénytelen mellettkü állást foglalni, mert sajnos! de az iskolaszékben úgy sincs, a ki a szegény tanítóknak pártját fogja.

— En is pártfogója vagyok a tanítóknak úgy, a mint az igazgató ur — kiáltott közbe az iskolaszéki elnök. S a két vezető, **Alaghy Dezső** és **Göbel J. György** szembe állva egymással, ismét tanúságot tettek arról, hogy az iskolaszék vezetőségében teljes egyetértés nem létezik. Azt mindenki tudja, hogy Székesfejérvár városa nagy elismeréssel és hálával tartozik **Alaghy Dezső** önzetlen munkásságának, de az is bizonyos, hogy **Alaghy** soha nem siet azon, hogy a szegény tanítók anyagi helyzete előnyösebbé váljék, a mit rajtuk a városnak megtakaríthat, bizonyára meg is teszi. Hogy egy eklatáns példát hozzunk fel a legközelebbi multból, egy tanító ötödéves korpótlékának emelkedését a minap olyan forma indoklással igyekezett **Alaghy** két esztendővel hátrább tolni, mert az az illető jómódú ember, a törvénynek pedig minden paragrafusa s az eddigi összes praecedensek a mellett szólottak, hogy az a tanító az idén 1901-ben és ne 1903-ban kapjon 50 forinttal több fizetést. Viszont azt sem csodálhatja aztán senki, ha a tanítói kar lélekének egész szeretetével fordul **Göbel J. György** igazgató felé, a ki nemcsak hogy kitűnő igazgatója az iskoláknak óriási tapasztalataival és bőles tapintatával, de mindenütt latba is veti szavainak súlyát, ha a tanítók érdekeiről szó esik. **Kuthy József** dr. okos közbeszólása ismét nyugodt mederbe zökken-tette a tárgyalást s az iskolaszék kimondotta, hogy a bizottságra bizzák a véleményadást, mert úgy mint a multkor, most sem voltak képesek az egyszer hibásan csinált rendeletet jóvá tenni. **Tóth Ferencz** tanítóknak a megerősítését az igazgató legmelegebb pártolása alapján örömmel javasolta az iskolaszék, mert két esztendei ittléte után mindenkor kifogástalannak találták s az általa elért eredményt pedig mindig dicséretesen ismerték. Azt hisszük, szebb dicséretet nem kaphatott volna a tanítói karnak ezen érdemes tagja. Végül az ülés bezárása után egy-két szó esett még a tanítókról. Az iskolaszék egyes tagjainak vizsás felfogását semmi sem illusztrálja találobban, a mint egyesek tanítóink díjazását egészen kielégítőnek találták. Megjegyezzük itt, hogy 1876 óta egyetlen egyszer javítottak a tanítók helyzetén, a mikor lakbért szavaztak meg nekik a 600 forint alapfizetéshez. Azt hisszük, hogy ennyi fizetés egy intelligens, családos embernek, a ki városban lakik, a kiről éppen tavaly is — egy iskolaszéki tag urnak különben egészen helyes véleménye alapján, azt kívánják, hogy ur legyen és ne kevesebb ember, mint bármely más intelligens ember — nem valami nagyon kielégítő fizetés.

— **Böröndi büne.** **Böröndy Béla** kölcsönegyleti főkönyvelő ügyében a legutóbbi igazgató-tanács határozata szerint ma d. u. 3 órákor ült össze az a felülvizsgáló-bizottság, mely a városi főszámvérvéből s a négy pénzügyintézet egy egy kiküldöttjéből áll. Az általuk approbált vizsgáló-bizottsági jelentés a f. hó 28-án tartandó igazgató-tanács ülésén kerül tárgyalás alá, a mikor is a **Böröndy-féle** ügyben végleges határozat fog hozatni.

— **Tamási nyugdíjaztatása.** A városi nyugdíj felügyelő-bizottság ma délelőtt 11 órákor **Havranek** József polgármester elnöklete alatt tartott ülésén tárgyalta **Tamási Gyula** gazd. tanácsos nyugdíjazás iránti kérvényét. A megnyitásban nevezett 36 év és 2 hónapot töltött a városi törvényhatóság szolgálatában, a fennálló nyugdíj törvények értelmében a bizottság a

kérelmet indokoltan találta, s az élvezett fizetés arányában 2562 korona nyugdíjat hoz javaslatba.

— **A városi közgyűlés tárgysorozata.** Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága f. hó 28-án d. e. 9 órakor a városbáz nagytermében rendes havi közgyűlést tart, melynek tárgysorozatából közöljük az alábbiakat: Főispáni átirat a községi takarékpénztár létesítése tárgyában tett javaslatra vonatkozólag. — Városi tanács előterjesztése az „Erzsébet liget” rendezésével felmerült kiadások s az állatvásárokon a szakértői felügyeletnek, a vágatási szemlének a m. kir. állatorvos által leendő teljesítése tárgyában. — Kiadó hivatal jelentése a Penser-féle ingatlanok megvétele tárgyában. — Heves vármegye közönsége pártolásá végett megküldi a hazai ipar pártolása s a vámközösség megszüntetése tárgyában intézett feliratát. — Reál István főkapitány hivatalos jelentése a helybeli ipartestületi ügyekre vonatkozólag. — A nyugdíj felügyelő bizottság előterjesztése Tamási Gyula gazdasági tanácsosnak nyugdíjaztatása iránt beadott kérelme tárgyában. — A városi tanács előterjesztése a Markl Ignác-féle ösztöndíj-alapítvány kamatainak élvezete tárgyában kibocsájtott pályázati hirdetmény eredményéről. — Polgármesteri előterjesztés az „Ezredév emlékére” tett 10,000 kor. alapítvány élvezetének lemondás folytán történt megszüntése újabb pályázat hirdetés tárgyában. — Városi tanács előterjesztése Seidel Lajos kérvénye tárgyában, *fejelemlyi ügyének újból leendő tárgyában.* — A központi, igazolóválasztmány, a szervező-, nyugdíj felügyelő-, vízvezetési-, gyárügyi-, közevetvámművi-, világitásügyi bizottság, katonaiügyi-, gazdasági-, közegészségügyi szakosztály, fogyasztási adó-, bányakörházi-, utadó-, agg-szegényügyi- és színházi bizottság betérjesztik az 1900 év folyamán tartott üléséről felvett jegyzőkönyveket.

— **A moóri kath. kör** folyó hó 21-én tartotta a tagok élénk részvétele s *Wittinger Pius* Ferenczrendi házfőnök elnökle mellett rendes évi közgyűlést. A lelkesen fogadott, szép elnöki megnyitó beszéd után *Hobausz* Reszó titkár részletesen kidolgozott jelentésében beszámol a kör múlt évi tevékenységéről. A jelentés szerint a kör a múlt évben szent József ünnepélyt rendezett, melyet szent mise és predikáció előzött meg. Az estélyen *Wittinger Pius* és *Ponty Fülöp* atyák tanulságos felolvasásokat tartottak; ugyanez alkalommal a tekeverseny és táncvizsgálat is kitünően sikerült s a kör pénztára tetemesen gyarapodott. A körnek van 232 kötet könyve s e mellett 10 hírlapot és 2 folyóiratot járát; van 5 alapsz., 56 rendes és 11 pártoló tagja. A múlt év folyamán 3 körtag halt meg, a kiknek lelki üdvéért évente gyászszünetet tartatik. A kör pénztára a múlt év végén 958 korona készpénzzel zárult.

— **Halálhíradás.** Részvételt vettük a gyász-hírt, hogy öz. *Bierbaum* Jánosné, szül. *Reit-hoffer* Katalin folyó hó 24-én délután 2 órakor rövid, de kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 69-ik évében meghalt. A megboldogultnak hült tetemét ma délután 3 órakor szentelték be a Palotai-utca 56. szám alatti gyászházban s helyezték nyugalmra a Szent Háromságról nevezett hosszú temetőben. Az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 28-án reggel 8 órakor fog az Úrnak bemutatottai a szent Ferencziek templomában. Az elhunytat gyermeke, veje, menyje, unokái s nagyszámú rokonság gyászolják.

— **Meg akart halni.** *Hibáska* Juli hűséges, jó eselédje volt *Fekete* József vásártér 14. sz. alatti lakosnak, nem is esett rossz szó a munkájáért sohasem. Azok közé a lányok közé tartozott, a kik fog nótászó mellett végzik napi munkájukat s eszükbe sem jut, hogy eselédkoszon élnek. Néhány nap óta azonban az egyébként vig eselédleány nagyon szomorú

volt; hiába kérdezték a baját, nem adta okát bánatának. Tegnapelőtt aztán halálra szánta magát, marólgatot ivott. Keveset ivott csak, de attól is rosszul lett s a gyorsan alkalmazott orvosi segély nemcsak a haláltól, de a komolyabb következményektől is megmentette. A megyei kórházba szállították. Tették nekünk csak azt említi, hogy meg akart halni.

— **Váratlan hivatalvizsgálat.** *Fidák* Pál báró főispán a sablonos hivatalvizsgálatokon kívül igen dicsőretek munkát végez, midőn itt-ott betekint a községek jegyzői hivatalába s egy kis vizsgálatot rögtönöz. A napokban *Falu-Battyán*, *Szabad-Battyán*, *Keresztes* és *Szent-Mihály* községeket lepte meg s hamarosan tőrl-hegyire megvizsgálta az ügykezelést s az előjáróság tevékenységét s örömmel regisztráljuk, hogy mindenütt a legnagyobb rendet tapasztalta.

— **Koldusbecsület vagy az alkaptány dajkaja.** *Bodszák* János helybeli koldus azon tiszteletteljes panaszszal nyitott be *Simon Sándor* alkaptány egészségellen hivatalos helyiségébe, hogy *Verebi Gyuri* nem helybeli koldus, egyébként kovácslegény, a koldulást itt jótalanul üzi, s aztán a helybeli koldustestület tekintélyének rovására a „köpködő zsidó”-nál elissza a keresményét. Elégtételt s a rendőrség éber munkásságát kéri. Mielőtt pedig az alkaptány pödő-nthetett volna egyet az bajuszán s a megvádolt Gyurin, ez utóbbi kifürkészvén a hivatalos hatalom szive szándékát illetékesen vágott a csöndbe: „Jó kapitány uram, bizonyára ismer engem, a miként hogy én is ismerem magát. Én vagyok az a bizonyos kovácsinas, a ki magát üres órámban dajkáltam s majdan hátulgombolós nadrágját bizonyos dolgokhoz alkalmatosságra igazítottam. Legyen szent köztünk a béke és a barátság. A vád ellen tiltakozom.” Az alkaptány arca e szavak hallatára mosolyra derült, *Bodszák* megborzadt, *Verebi* pedig azon igérettel távozott, hogy még ma a városból is eltávozik, ellen esetben bírja az alkaptány igéretét, hogy kíséret mellett érkezik falujába.

— **Hangverseny és táncestély.** A „székesfejérvári kereskedő ifjak” egyesületük pénztára javára február hó 9-én a „Magyar Király” szálloda termeiben hangversenyyel és felolvasással egybekötött zártkörű táncestélyt fogtak tartani Belépti-díj 3 korona. Kezdeté este 8 rakor. A felolvasást *Szavay* Gyula kereskedelmi és iparkamarai titkár, a „Győri Hírlap” főszerkesztője fogja tartani, a hangversenyben pedig gróf *Zayné Bárdi Gabi*, a budapesti népszínház primadonnája, továbbá *Tollagi Adolf*, a népszínház művésze és az V. kerületi honvéd zenekar fog részt venni. A hangverseny műsorát, mely igen élvezetesnek és érdekesnek ígérkezik, annak idején már közöltük. A rendezés a meghívókat már szétküldötte. A menyiben pedig valaki meghívót nem kapott volna, de arra igényt tart, forduljon ezen ügyben a vigalmi bizottság jegyzőjéhez, *Kis Sámuel* (Keresztes-Kreizer Zsigmond cég üzletében.)

— **Gyönyörű névmagyarosítás.** Ugy látszik, a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur avagy böles államtitkárai nagyon, de nagyon el lehetnek foglalva, mert a névvel kitöltött blankettákat vakon írják alá. Ezt a körülményt, esetleg bizonyos dolgok hiányát látszik igazolni egy névmagyarosítás iránt benyújtott kérvény. *Stern* Arthur velencei lakos a kérelmező s nem más, mint azt kérte, hogy becses nevét „Szavosod”-ra változtathassa. Ez a név sem hangzására, sem eredetere nézve magyar nem lehet; hogy *Stern* ur „ó-budai” magyar érzékel s talán valami egyéni tekintetéből ezt kérelmezte, azon nem csodálkozunk, de hogy a belügyminiszter ur az ily kérelemnek helyt ad, azon méltán csodálkozunk.

— **Farsangi rovat.** A székesfejérvári felső városi kath. kör február hó 10-én saját könyvtára javára a „Fehér Bányán” vendéglő helyiségében zártkörű táncvizsgálat rendez. Belépti díj személyenként 80 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 7 órakor. — A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egyletének székesfejérvári fiókja *Ösvegy és árva alapjának* gyarapítására február hó 17-én *Varga István* vendéglőjében (Alsó- királysor 2. sz.) világpóstával egybekötött zártkörű tánczünnepelet rendez. Belépti díj: személy-jegy 1 korona, családjegy 1 kor. 60 fillér. A mulatság kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A kik meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, forduljanak a vigalmi bizottsághoz.

— **Közegészségügyi szemle.** Dr. *Ároksay* Antal kerületi orvos *Szűts* Lajos h. rendőrbiztos kíséretében már napok óta közegészségügyi szemlét tart a kerületében levő korcsmák, vendéglők és pékműhelyekben. Nagyon üdvös, fontos és valóban szükséges kötelességet teljesít eme munkájával a hatóság. mert legnagyobb ébersége daczára is itt-ott oly gyalázatosakközegészségügyi állapotaink, hogy a dolgok szanalása csakis a gyakori ellenőrzés s a szigorú megtorló eljárástól várható.

— **Falu-battyányi csendélet.** Régi ellenfelek voltak már *Falu-Battyány* községben *Csuti István* és *Móna Károly* legények. Az ellentétek most a farsangi időben még inkább kiélesedtek s hova-tova most már kenyértörésre került a sor. A napokban ugyanis az éjjel homályában *Csuti* számadásra szólította ellenfelét s a vita hevében zsebkésével szurt is, vágott is a szelidebb természetű *Móna* testén. Az okozott sérülések 14 napi gyógyulási időt vesznek igénybe, a minek elmúltával a békéltetési eljárás szintere a helybeli járásbírószág hivatalos helyisége lesz.

— **A szövetkezetekről.** A Szent-István-Társulat legújabb népiratkái között egy igen talpraesett, hasznos kis füzet jelent meg a szövetkezetekről. Címe: A szövetkezetekről, vagyis segits magadon, az Isten is megsegit. *Ira Horváth* János. Népszerűen, törzsgyökeres magyar nyelven ismerteti a szövetkezetek mibenlétét, azok hasznát és előnyeit és pedig úgy a hitel-, mint a fogyasztási szövetkezeteket. Megismerteti a néppel azután azt is, hogy miként kell a szövetkezetet megalakítani, buzdítva egyuttal a vezetőket, hogy a megalakulásnál a keresztény szövetkezeti központ tanácsát kérjék ki, ahhoz csatlakozzanak. Különösen szép és sikerült fejezete a kis műnek az melyben kifejti, hogy miért jobb a keresztény szövetkezeti központhoz csatlakozni, mint az államihoz. E füzethez maga a Népiratkák szerkesztője írt „Beköszöntő szót”, melyben a szövetkezeti ügyet a lelkész és tanító urak jóakarátába ajánlja. A 112 lapra terjedő csinos füzet ára 36 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirály-utca 28. szám.

— **Üzletáthelyezés.** Tisztelettel van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy eddig a Szőgyény-utca, *Hamvasy-féle* házban volt s 20 éven a közönség teljes megelégedésére vezetett *fodrász-üzletemet* 1901. január hó 1-től *Városház-tér, Plébánia-épület* (kenyérpiacz) helyeztem át, a hol is azt egészen ugyanann berendezve a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsátom. Kérve a szives pártfogást, maradok mély tisztelettel *Wild József*, fodrász.

Színház.

Január 24.

Az üdvöske. Poetikus, szép mese, szívbelpódzó édes muzsika s a subrette-primadonna jutalomjátéka: ugy hisszük, elég vonzerő ahhoz, hogy a színház zsufoolásig megteljen. Mert ne gondoljuk azt, hogy a közönség nem eléggé műpártoló, ilyen legalább is a priori feltenni nem szabad. Csak az a baj, hogy nagyon ritkán van alkalma e hajlamát kimutatni, nem lévén mű. a mit pártoljon. Hogy pedig igen hálás és az elismeréssel nem marad adós akkor, mikor a nemes buzgalom és ambíció megjutalmazásáról van szó, különösen azon művésznőkkel szemben, kiket gyengéd sympathiájára érdemesít, azt megmutatta a legutóbbi, s nem kevésbé a mai jutalomjáték alkalmával. Különben is úgy szokott az lenni, hogy a subrette-primadonnát, főleg ha az kedves és kellemes egyéniség, mindenki szereti, — okvetlen szükség lévén vidéki színtársulatnál, hogy legyen legalább is egy érdekes nőalak, a kit a közönség szokásos, hogy ne mondjuk, készletben tartott ovációival elhalmozzon, mert bizony e nélkül holts ésemenytelen a színi szezon. Töle azután nem is kívánja meg a közönség azt, hogy művésznő legyen, elég, ha kellemes, érdekes egyéniség, kinek egy feladata van csak: kedves lenni. Mert hát a vidéki színművészetet nem szabad olyan szigorúan venni; tudjuk jól, hogy a mi színházi estéink nem annyira művészi, mint inkább bizalmas, mondhatnánk családias jellegűek, s a színészek, kiknek szórakoztató buzgaságában csaknem naponként 3-4 órát töltünk el, jó ismerőseink, mintegy szellemi barátaink lesznek, miért is nem a kritika, hanem a jóbarátság szemüvegén át nézzük mókázásaikat, jó vagy rossz játékukat, a mint ez már összeszokott jó ismerősök között szokásos. E szempont vezérel bennünket, mikor a jelen jutalomjátékkal kínálkozó alkalmat: a kis subrette-primadonnának, mint művésznőnek tehetségeit és képességeit megbirálni, — fel sem használjuk, annál is inkább, mert nem akadjuk profán kezekkel megzavarni azt a sok édes ábrándot, a miket egy ily örömmel teli est felkelt a művészen, hisz ugyis gyorsan nyíló és hulló virág a primadonna-dicsőség. De különben akarva sem lehetne Lévy Sárika „üdvöske”-jében sok kifogásolni valót találni, azon egyenlőhány szerep közé tartozván ez is, melybe csak kedves egyéniséget kell belehelyezni, hogy a kép tökéletes legyen. — Az előadásról csak annyit, hogy egyike volt a legsikerültebbeknek e színi évadban, bár azokat a hiányokat az az énekművészet terén, melyekről már többször tettünk említést, ez estén sem sikerült eltüntetnünk.

Január 25.

Negyedik László király. Dobsának e régi történeti színműve került elő az archivumól, s hogy nem nagyon tudott lelkesíteni, az inkább eredeti gyengességének, mint a színészek buzgalmanak tudandó be. Mert ez utóbbi ellen kifogást nem tehetünk, oly lelkiismeretes törekvéssel és sokszor igen szép sikerrel áldoztak a komoly muzsának, hogy fáradozásuk bizony nagyobb érdeklődést érdemelt volna, mint a mi ez előadás iránt tanusított. Különösen Lányi Irmának (Edua) gyönyörű előadása, nyugodt s a hercegnői fenségét soha el nem ejtő játéka az, a mit nem szabad említés nélkül hagynunk, ugy szintén Déri Bélának kitünő László-király és Szathmárynak Myzeje. Ők hárman igen szép

összjátékot nyújtottak s lehetővé tették azt, hogy e különben igen gyenge darab végélvezhető legyen. (—)

Passió-játék. F. hó 29-én, 31-én és február hó 1-én passió-játék lesz a színházban. Ez alkalommal a „Megváltó” című bibliai dráma kerül színpadra a színtársulat jelesebb erőinek közreműködésével a világhírű oberammergaui passió-játékok mintájára. A darab szerzője Allesch Ede, az ó-bajor passió-játékok igazgatója. Mikor ezen előadásokra felhívjuk a nemes és szép iránt lelkesülő közönség figyelmét, óhajtjuk és hisszük, hogy ez estéken át számúze lesz a színházból minden profanizmus s a tárgy magasztosságához és fenségéhez illő igaz áhitat fog uralkodni ugy a színpadon, mint a nézőtérben, mert csak így érheti el e dicséretes törekvés célját: felemelni a szívet s megtermékenyíteni a gondolatot.

IRODALOM.

Magyar Szemle. Ha valaki ma a szépirodalmi lapok közt válogat, egyiket a másikkal összehasonlítja, bizony az általános eredmény az fog lenni, hogy nagyon elmaradtunk ebben is. A külföld mögött óriási a mi gyengeségünk. Mindenütt a szépség, a réginek, a jónak, a patriarhalisnak a kiforgatása és új járattal ösvények törtétele. Így van ez nagy részét a regények és elbeszélések jellemeivel is. Új kell, a mi nem hasonlít a régihez. Régen mindig úgy kellett lenni, hogy az erény győz, a bűnt pedig eltiporták s az igaz szerelem bármekkora küzdelem árán is, de utóljára mégis elérte azt, a kiért szenvedett. Ma megfordítva van, az erényt legyőzik s a győztes bűn vigyorog ránk az elbeszélés vagy regény befejezésénél, az igaz szerelem elbukik, a küzdelem helyett a cédaság ocsó győzelme dönti halomra mindazokat az illúziókat, a melyekkel a régi jók a szerelem iránt vélekedtek. Azok az írók talán az életüket festik, könnyen meglehet, de a világ előtt messze áll ettől, van még erény és tisztaság még az emberek becsületesen is gondolkozni. Az életet ilyen tükörben mutatni be nem szabad. A szépirodalmi lapok közül talán a Vasárnapi Ujságot veszem ki, no meg a Magyar Szemlét, a mely valamennyi felett áll. Sokszor csodálkoztam rajta, hogy az a lap miért nem ismeretes széles Magyarországon legalább annyira, mint a többi lapok. De a Magyar Szemle szerkesztője arra az elvre állva, hogy jó borknak nem kell csejér, elérte azt, hogy épen a legelőkelőbb, legintelligensebb osztályokból vannak olvasói, a kik kezdettől fogva mellette állanak s nemcsak hogy el nem hagyják, hanem terjesztik. Ő maga nem, hanem olvasói terjesztik a Magyar Szemlét. Nem akarom előbbi szavammal állítani, hogy csupán a művelt osztály találhatna benne élvezetet. Épen az a művészet, hogy mindenkinek a barátságát megnyeri. Egészen más sablon, mint a többieké. Mellette az írónak egy egész gárdája áll. Nagy részét fiatal emberek, a kiket ő ismert fel és ő karján vezette be a világba. Ott van pl. Cyprián, az ő zsánerében elsőrendű író, ott van Bán Aladár a jeles poéta, Kincs István, az új Vas Gereben, Törzsök, a katolikus Bársony István. Krúdy Gyula szintén a Magyar Szemleben írta leg-szebb munkáit és még egész sereg. Mert ott a szerkesztők nem az üzetet, nem a reklámtól tekintik, a melyekkel a „vakulj magyar elvét” szolgálják, hanem hogy a közönség jó ízlését fejlesszék. Sohas felejttem el azt a kitünően talált bírálatot, a mit egy zsidó rabbi mondott a Magyar Szemlére, a ki az új lapok közül egyedül azt járatta leányának: Nem adhatok a leányomnak jobbat. Soha nem sért, tanulhat belőle igen sokat és nem terjeszt a modern romlottságot, a mitől minden szülő nem győzi eléggé óvni gyermekeit. A Magyar Szemle ára egy évre 12 korona.

Egyházi Közlöny. Régóta él, de most újra született. Ily ügyesen régóta szerkesztettek már lapot, mint a hogy Schmidt Ferenc az Egyházi Közlönyt szerkeszti. Természetesen

nem egyedül, hanem, a mint látszik az írók és munkatársai egész gárdája sorakozik köréje. Sokszor meglepi az embert a bátor őszinteség, a melylyel az igazságot vallja. Valóban megérdemli, hogy e kath. papság, melynek érdekében íródik és szerkesztődik, fokozott támogatással forduljon feléje. Egy évre 10 korona.

Mária Kert és Jézus Szívének Hírnöke. Ki próbált, kiismert két régi lap. Tapasztalt, kitünő ember a szerkesztője, Tóth Miksa, a tudós jezsuita, mellette természetesen az írók egész gárdája. Mindenesetre egész más osztályba tartozik a Hírnök és Mária Kert, nem abba, a melyeket előbb említettünk. Hittudomány művek, minden soruk áhitatot, szeretetet, buzgóságot illatozik s hogy a Szent Szív és Szent Szív tisztelvények terjedése oly arányokat öltött nálunk Magyarországon, ennek a két havi folyóiratnak lehet jórészt köszönni.

Végül még egy kis újságra akarom olvasóink figyelmét felhívni: Az Orangyal-ra, a kis gyermekek lapjára, a kik 8-12 éves korukban ebben a lapban találhatják meg legkönyvebb lelküknek szükséges táplálékát. Azt hisszük, hogy nagyon kevesen ismerik ezt a kedves kis lapot, mert hiszen nekünk katolikusoknak az is nagy hibánk, hogy a jó tulajdonságaink mellett nem tudjuk eléggé ünnepleni a nagy dobort. Mily nagy áhítlomság e közt és a többi gyermeklapok között. Hiszen jól van, igen szép dolog az, hogy egyes kis újságok csodaműveket találnak ki a nyuszikákról, medvék és róka hősötteiről, de egyről rendszeren megfeledkeznek, hogy a vallásosság gyenge virágát, az Isten-félelmet a gyermekek szívében ápolják. Mivel önmaguk nem érzik, mára sem óhajtanak így hatni. Pedig a gyermeklélek viasz, a melyen minden benyomás nyomot hagy. Miért marad tehát el a legdrágább és legértékesebb kincsek behatása? Gyönyörködöm az „Orangyal”-ban, valahányszor a kezembe veszem. Tartalma semmivel sem alábbvaló a többiekénél. Gyakorlott, szakavatott munkatársai vannak, a kik régóta fáradoznak a gyermeklélek művelésén, a képei szintén egész bátran kiállják a többiekkel a versenyt. Az ára az meg pláne potomság, egy évre 2 korona ezt még a szegényebb is megadhatja gyermeke műveléséért. Kiadja Kárpáthy Endre tanár Győrött.

A keresztény házasság eszménye. Irta Bolo Henrik, magyarra fordította Dugovich Imre (Szabadkán) ára 2 korona. Kiadja Kerecsy A. Nándor könyvnyomdája. — Egy munkáját már ismerjük Bolonak, a Kálvária Tragediáját. Soha élénkebb fantáziával, meghatóbban nem nem olvastuk még leírva az üdvözítő szenvedéseit. Most a mint látjuk, a szép műnek méltó párja akad a ker. Házasság eszményében. Dugovich valóban szolgálatot tett a katolikus olvasó közönségnek, hogy ezt a pompás könyvet lefordította. Hiszen ma, a mikor annyira sietnek tépni a házasság eszményeit, szükséges is, hogy valaki az egyház által reája szabott ideális szépségeket megvilágosítsa. Szép és kedves ez a munka ajándék könyvnek is. Felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

Epen ellentété ennek a műnek a Páratlan szerdák című munka, a melylyel a Singer és Wolfner cég ajándékozta meg a könyvpiacot. Úgyesen van megírva, hiszen Szomaházy a leggyakorlottabb és legkellemesebb tárczárok közé tartozik. A mesésüvös jó, de az erkölcsi tartalom kikaczagása a keresztény világnézetnek. Tárgya egy csapodár fiatal ember története, a ki megházasodik, aztán elcsábítja azt, a kit tulajdonképen el kellett volna vennie, s aztán kacagnak rajta, hogy a férjemuramnak mily pompás szarvakat raktak a koponyájára.

Vörösmarty emlékkönyve. Részletesen megemlékeztünk már Czupáry László dr. fenti című könyvéről, melyet ugy a sajtó, mint a közönség osztatlan elismeréssel s lelkeséggel fogadott. Ujlag felhívjuk olvasóink figyelmét e tartalmas, művészi bivitelű könyvre, melynek ára csekély 5 korona. Megrendelhető a Vörösmarty-kör igazgatóságánál vagy Számmar Imre könyvnyomdai intézetében.

Eladó ház.

Az Olaj-utca 58. szám alatti ház egészben, esetleg felerészben is szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás ugyanott **Almássy János** háztulajdonosnál kapható.

Van szerencsénk a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására adni, miszerint

Tögl és Szlanyinka

czég alatt Székesfejervárott, Szent-Imre-utca 1. sz. a. f. évi február 1-től kezdve a mai kor igényeinek megfelelőleg egész ujonnan s szövetekkel dúsan felszerelt férfi-szabó üzletet nyitunk.

A midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására juttatni bátrak vagyunk, egyttal megemlíteni kívánjuk, miszerint elsőrendű hazai és külföldi gyárosokkal való előnyös összeköttetésünk-nél fogva azon helyzetben leszünk, hogy ugy minőség, valamint a legmérsékeltőbb szolid árak felszámítása mellett bármely konkurrencziával versenyképesek lehessünk.

A midőn a n. é. közönség kegyes pártfogását kérjük, eleve is biztosítva arról, hogy minden törekvésünk oda fog irányulni, hogy pontos és szolid kiszolgálásunk által magunkat a n. é. közönség bizalmára érdemessé tehessek.

Kiváló tisztelettel

Tögl és Szlanyinka,
férfi-szabók.

Nyári Béla

fűszerkereskedése

a „**Fő pásztorhoz**“

Székesfejervárott Kossuth-u. 15. sz.

Ajánlja üzletét, mint a legolesőbb bevásárlási forrást; — mindennemű fűszer, liszt, füstölt hus, sódar, tiszta szín zsír, hetenként egyszer friss töltelék.

Egy liter
valódi öreghegyi bor
72 fillér (36 kr.)

Allein echter Balsam
von der Schutzengel-Apothek
Thierry in Pregrada

Néklözhetlen és felülmulhatlan hatása elmaradhatlan.
Világczikkek, kivitel minden országba.

CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb az egész világon hírneves és legkeresettebb háziszerek a

Thierry A.-féle balzsamok

felülmulhatlan minden mell, tüdő, máj, gyomor és minden belső betegségben. Külsőleg leghatásosabb **sebgyógyítószert.**

Valódi csakis a minden államban regisztrált zöldszínű **apóza védjeggyel** és zárukappal belesajított: **Allein echt** czímmel. Kimutatható évi gyártás 6 millió palaczk. — Postán küldve 12 kicsiny vagy 6 kettős palaczk **4 korona**. — Egy próba palaczk prospectussal és a világ minden országában lévő raktárak jelezékével együtt **1 korona 20 fillér**. — Szétküldés csakis az összeg előleges beküldése mellett történik.

Thierry A. centifolia kenőcse

(neve csodabalsam) eddig el nem ért összehúzó erővel és gyógyhatással! A műtéteket legtöbbszörre fölöslegessé teszi. Ezzel a kenőccsel egy már 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszű, sőt legújabbán egy 22 éves súlyos rákszerű bajt gyógyítottak meg! Hatása antyseptikus és gyors enyhülést, leűtést és teljes gyógyulást hoz mindennemű gyulladásoknál és sebeknél. Puhítólag és elosztatólag hat és eltávolított biztosan bármennemű akármilyen mélyen behatolt idegen testet. **Egy tégely** bérmentesen **1 kor. 80 fillér** csakis az összeg előleges beküldése mellett. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Kimutatható évi gyártás 100.000 tégely. Mindkét szerrel egész levéltára áll betekintésre a világ minden országából beérkezett eredeti bizonyítványokon. — Kerüljük az utánzatokat és ügyeljünk a minden tégelyen beégetett czégre: **Apothek zum Schutz engel des A. Thierry**. Ahol raktár nincs, ne hagyjuk magunkat hamisítványok vagy állítólag hasonló értékű készítmények vételére rábeszélni, hanem, **rendeljük közvetlen és czimezzük azt:**

Apotheker A. THIERRY'S FABRIK IN PREGRADA bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az oszt. cs. és kir. áll. hivatalnokok szöv. szállítója. Contractor of the War-Office and the Admiralty London.

Kapható: Török József gyógyszerárán Budapesten, Király-utca 12.

Chief Office 48. Brixton Road, London S. W.

Valódi

Zagorai mellszörp.

Kellemes ízű szer gyermekek és felnőttek részére. Mindennemű köhögés, tüdőhurut, elnyálkásodás és mellbajok ellen sikeresen használható. A nyálka feloldását elősegíti. Egy palack ára az összeg előleges beküldése ellenében **3 kor. 30 fill.**

Kapható:

A. THIERRY'S Balsam-Fabrik in PREGRADA bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Kérjük a külföldes ár nyomatott címre ügyelni: **A. Thierry's Schutzengel-Apothek.**

Koronafi Károly

uri fodrász

Székesfejervárott, Mádor-utca 13. sz. saját ház.

Ajánlja a m. t. saját magának borotváló uri közönség becses figyelmébe a legújabbán feltalált „Saton“ kizűő borotváló pépet, melynek az a kizűő tulajdonsága, hogy a szakál csak egyszeri bekenés után annyira megpuhul, hogy a legrosszabb borotvával minden fájdalom és vérzés nélkül gyorsan tükör simára leveszi a szakált.

Egy nagy doboz 200 szori borotválásra

1 korona 20 fillér.

Hirdetések

a »FEJÉRMEGYEI NAPLÓ«
részére
jutányos áron vétetnek fel.